

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

№2

2026
fevral

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari
08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX
COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 435 sahifa.
2026-yil, fevral

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afurovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Botirali Roxataliyevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK

Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR BANKLARIDA RISK-MENEJMENTNING TASHKILIY MODELLARI.....	26
Madaminov Bekzod Allayarovich	
“HUDUDGAZTA’MINOT” AJ DA AMALGA OSHIRILGAN LOYIHALAR SAMARASI	32
Shukurillaev Jahongir Botir o’g’li	
HARBIY XIZMATCHI AYOLLARNING MAXSUS KIYIM SIFATIGA QO’YILADIGAN DASTLABKI TALABLARNI SHAKLLANTIRISH	37
Abduraxmanova N.D., Mirtolipova N.X., Nasirullayeva G.S.	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ПРОБЛЕМЫ НЕСПЕЦИФИЧЕСКОГО ЯЗВЕННОГО КОЛИТА У ДЕТЕЙ	42
Закирова Бахора Исламовна, Каримов Достон Рустам угли	
ОЦЕНКА ВОЗДЕЙСТВИЯ ФИСКАЛЬНЫХ И КРЕДИТНЫХ ИНСТРУМЕНТОВ НА РЫНКИ ВЫСОКОЛИКВИДНОЙ ПРОДУКЦИИ И ЕСТЕСТВЕННЫХ МОНОПОЛИЙ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	48
Бекзод Умматов	
ТРАНСФОРМАЦИЯ СИСТЕМ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ ЭКОНОМИКО-СТАТИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА.....	55
Вахидов Азизжон Саиджонович	
SUG’URTA FAOLIYATIDAGI MOLIVAVIY RISKLAR: BAHOLASH VA MINIMALLASHTIRISH STRATEGIYALARI	58
Xalikulova Shirin Utkir qizi	
“ANDIJONDONMAHSULOT” AJ MISOLIDA XARAJATLARNING STRATEGIK BOSHQARUV HISOBI: AMALIY TAHLIL VA TAKOMILLASHTIRISH TAVSIYALARI	62
Xayitboyeva Laylo Oybekovna	
XORIJIY MAMLAKATLARNING NORASMIY IQTISODIYOT DARAJASINI PASAYTIRISHDAGI TAJIRIBASI	66
Alimardonov G’ayratjon Nuraliyevich	
XO’JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA BARQARORLIK HISOBOTLARI AUDITINI SHAKLLANTIRISH	72
Xolikov Ravshan Anvar o’g’li	
PUL - KREDIT SIYOSATINING TRANSMISSION MEXANIZMINI RIVOJLANTIRISH	76
Obidova Zilola Ikromjon qizi	
HOMILADORLIK DAVRIDA AYOLLARDA UCHRAYDIGAN GESTOZLI KATARAL GINGIVITNI KOMPLEKS DAVOLASHNI OPTIMALLASHTIRISH	81
Nomurodova Farangiz Lazizovna	
AGRAR KORXONALARDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHDA INVESTITSIYA MEXANIZMLARINING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA RIVOJLANTIRISH YO’NALISHLARI	87
Egamberdiyev Abdujabbor Xusanovich	
YOSHLAR TADBIRKORLIGI VA KICHIK BIZNES IQTISODIYOTINI TA’MINLASHDA INFRATUZILMALARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	92
Mirzatov Baxtiyor Toxirovich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARI FAOLIYATINI BAHOLASH METODOLOGIYASINING MAZMUNI VA TAMOIYILLARI	96
Mavrulov Ravshan Nematjonovich	

УПРАВЛЕНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫМИ КОММУНИКАЦИЯМИ В ПРОЕКТАХ	101
Носирова Гулираъно Абдулазиз кизи	
DAVLAT BUDJETI JARAYONIDA MONITORING VA MOLIVAVIY NAZORATNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	107
Yax'yayeva Dilfuza Bagdatovna	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	111
Axmedov Sanjar Temur o'g'li	
RAQAMLI MOLIVA TEXNOLOGIYALARI EVOLYUTSIYASINING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI VA YUZAGA KELISHI MUMKIN BO'LGAN XATARLAR TAHLILI	117
Ko'chimov Jahongir Shuxrat o'g'li	
GAZ VA GAZ KONDENSATINI YIG'ISH VA TAYYORLASH TIZIMLARI UCHUN ZAMONAVIY LOYIHALASH USULLARI TAHLILI	123
Abdirazakov Akmal Ibragimovich Namozov Og'abek Maxmud o'g'li	
AGILE PROJECT MANAGEMENT IN THE DIGITAL ERA: STRATEGIES, FRAMEWORKS, AND BEST PRACTICES FOR SUCCESS	128
Utkirova Maftuna Murodjon qizi	
O'ZBEKISTON EKSPORTYOR KORXONALARINING YANGI BOZORLARGA CHIQISHIDA FAOL MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH HOLATI VA MUAMMOLARI	134
Baqoyev Sunnatillo Burxon o'g'li	
TADBIRKORLIK FAOLIYATIGA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	139
Salaydinov Shodiyor Nizom o'g'li	
TO'QIMACHILIK SANOATIDA INVESTITSION LOYIHALARNI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY JIHATLARI	144
Qurbonov Jasurbek Pozilovich	
OPTIMIZATION OF ROADSIDE AUTO CAMPING SITES (REST AREAS) ON HIGHWAYS USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE: INFRASTRUCTURE GAPS AND CORRIDOR-BASED EVIDENCE FROM UZBEKISTAN	150
Akramov Akbarjon Akmal ugli	
QURILISH KORXONALARIDA INNOVATSION MARKETING YONDASHUVLARINING AHAMIYATI	156
Aminov Abbas Mo'minboy o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA AHOLI ISH BILAN BANDLIGI SAMARADORLIGINI IFODALOVCHI KO'RSATKICHLAR	160
Abdusaidov Akmal Abduvaliyevich	
MINTAQADA XUSUSIY TIBBIYOT MUASSASALARIDA MARKETING STRATEGIYASI	165
Yakubov Temur G'anibekovich	
AHOLI DEMOGRAFIK JARAYONLARINI IFODALOVCHI STATISTIK KO'RSATKICHLAR TIZIMI	169
Siroj Zarina Rustambekovna	
AXBOROT MAHSULOTLARI BIZNESINING YAIM VA BANDLIKKA TA'SIRI: EKONOMETRIK TAHLIL	176
Abdullayev Abdulla Fayzulla o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMINI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI	181
Ziyodullayev Qahramon	
ЭНЕРГОЭФФЕКТИВНОСТЬ: ПОЛЬЗА ДЛЯ ЭКОНОМИКИ И ЭКОЛОГИИ	185
Хамдамова Гавхар Абсаматовна	
O'ZBEKISTONDA EKSPORTNI RAG'BATLANTIRISHNING MOLIVAVIY VOSITALARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI	191
Mamatov Baxodir Quldoshovich	

KO'P QIRRALI VALLARNING SHAKLLANTIRISH METODLARI VA USULLARINI TAHLIL QILISH	197
<i>Xasanov Bobirmirzo Maxmudali o'g'li, Valixonov Dostonbek Azim o'g'li, Alibekov Rasulbek Qanotbek o'g'li</i>	
MINTAQA SANOATINING TARKIBIY TRANSFORMATSIYASI VA UNNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRINI EKONOMETRIK MODELASHTIRISH	205
<i>Abdinazarov Xusan Shaymanovich</i>	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SUG'URTA BOZORINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH	209
<i>Nomozova Qumri Isoyevna</i>	
XALQARO STANDARTLAR TALABLARI ASOSIDA AUDITORLIK TEKSHIRUVINI TASHKIL ETISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	216
<i>Akromov Shohrux Shuhrat o'g'li</i>	
QASHQADARYO VILOYATIDA XIZMATLAR SOHASINING RIVOJLANISHNI TARTIBGA SOLISH TIZIMI	221
<i>Achilova Firuza Kurbanovna</i>	
BANK MENEJMENTIDA INKLYUZIV MOLIYALASHTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI, TAMOYILLARI VA STRATEGIK AHAMIYATI	225
<i>Rajabov Oybek Panjievich</i>	
MINTAQADA OLIY TA'LIM TIZIMINING ISHSIZLIK DARAJASIGA TA'SIRINI EKONOMETRIK MODELASHTIRISH	229
<i>Rustamov Jasurbek Ravshanbek o'g'li</i>	
MAISHIY XIZMATLAR SOHASIDA INNOVATSION KLASSTER MODELINI JORIY ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	235
<i>Normurodova Zebo Eshmaxmatovna</i>	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA INVESTITSiya FAOLIYATINI BOSHQARISH	240
<i>Xatamov Nurbek Ochildiyevich, Sharifi Abdul Fatah</i>	
MOLIYAVIY REJALASHTIRISHNING AMALDAGI MUAMMOLARI VA ULARNI YECHIMI YUZASIDAN TAKLIFLAR	245
<i>Pardayev Jamshid Muzaffarovich</i>	
TIJORAT BANKLARI LIKVIDLIK RISKLARINI BAHOLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	251
<i>Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li</i>	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA RISKLARNI BOSHQARISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	257
<i>Karimov Shohruh Boydulla o'g'li</i>	
"O'ZBEKISTON TEMIR YO'LLARI" AKSIYADORLIK JAMIYATINING HISOBOTLARINI XALQARO STANDARTLARGA TRANSFORMATSIYA QILISH	262
<i>Astanov Zafar Murodillayevich</i>	
QARAMA-QARSHI AYLANUVCHI IKKI ROTORLI SHAMOL TURBINASINING MATEMATIK MODEL	266
<i>Pirmatov Nurali Berdiyevich, Bekishev Allabergen Yergashevich, Saodullayev Abror Saypullayevich, Qurbonov Najmiddin Abduxamidovich</i>	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA KICHIK VA O'RTA BIZNESNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING INSTITUTIONAL VA INVESTITSION MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	272
<i>Norboyev Sarvar Azodovich</i>	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT SOHASIDA FAOLIYAT YURITAYOTGAN TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING IQTISODIY AHAMIYATI	277
<i>Jaloliddinov Anvar Jaloliddin o'g'li</i>	
ANALYSIS OF UZBEKISTAN'S MAIN ECONOMIC INDICATORS AND GDP GROWTH	283
<i>B. Beknazarov</i>	

SOTISH JARAYONIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR VA MARKETING TADQIQOTLARINING INTEGRATSIYASI	288
Abduxalilova Laylo Tohtasinovna	
ПРИМЕНЕНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В АУДИТЕ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ: ГЛОБАЛЬНЫЙ И УЗБЕКСКИЙ КОНТЕКСТ	294
Мегноров Алмардон Абдирахмонович	
RISK MANAGEMENT STRATEGIES IN UNCERTAIN ECONOMIC ENVIRONMENTS: A GLOBAL COMPARATIVE STUDY	302
Nigmatova Malika	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIVAVIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHNING NAZARIY ASOSLARI.....	307
Hamrayev Maqsudjon Saidaxmadovich	
BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHDA AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH MASALALARI	311
Mamajonova Gulbaxor Toxirjon qizi	
АВТОМАТИЗАЦИЯ АУДИТОРСКИХ ПРОЦЕДУР НА ОСНОВЕ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТОВ: ВЛИЯНИЕ НА КАЧЕСТВО АУДИТОРСКИХ ЗАКЛЮЧЕНИЙ	316
Киличева Ф.Б.	
MAISHIY TEXNIKA EKSPORTIDA YASHIL IQTISODIY SAMARADORLIKNI BAHOLASHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	320
Kushmanova Mahbuba	
GAZ TA'MINOTIDA YO'QOTISHLARNI KAMAYTIRISHNING IQTISODIY ASOSLARI	324
Xamidov Xayriddin Faxritdinovich	
DAVLAT AKTIVLARINI XUSUSIYLASHTIRISHNING MINTAQ IQTISODIY RIVOJLANISHIGA TA'SIRINI BAHOLASH (QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA).....	329
Sharapov Farrux Shomuratovich	
КРИТЕРИИ ОТБРАКОВКИ ЭКСТРУЗИОННЫХ АЛЮМИНИЕВЫХ ПРОФИЛЕЙ ГРУППЫ ALMGSI ПО МАКРОСТРУКТУРНЫМ ПРИЗНАКАМ В ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ УСЛОВИЯХ	333
Ибрахимов Фаррухжон Фарходович	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA DEBITORLIK QARZLARI VA FAKTORING OPERATSIYALARI HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	336
G'oziyeva Mokhira Rustamovna	
KULTIVATOR YUMSHATKICH PANJALARI O'TMASLANISH DARAJASINING ISH KO'RSATKICHLARIGA TA'SIRI	345
Quvondiqov Yoqub Tursunbaevich, Nuraliyev To'liq Alimardanovich	
SANOAT KORXONALARINI BOSHQARISHDA INNOVATSION STRATEGIYANI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA XORIJIY TAJRIBALAR	352
To'g'onov Ibroximxo'ja	
TMK KORXONASI SHAROITIDA R6AM5 MARKALI TEZKESAR PO'LATDAN TAYYORLANGAN PARMA UCHUN TERMIK ISHLOV BERISH REJIMI	358
Djalalova Sevara Toxtamuratovna	
РОЛЬ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РАЗВИТИИ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ	362
Шоев Алим Халмуратович	
TRANSFORMATSIYA VA XUSUSIYLASHTIRISH OMILLARINING BANK SAMARADORLIGI KO'RSATKICHLARIGA TA'SIRI	367
Umirzoqova Aziza Olim qizi	
SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH	372
Ismatov Raxmatilla Oltinovich	
RAQAMLI TO'LOV TIZIMLARI TADBIRKORLIK SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILI SIFATIDA.....	376
Yoqubjonov Ibrohim G'olibjon o'g'li	

BANK TIZIMIDAGI AKTIVLARINING UNUMDORLIGINI OSHIRISH BO'YICHA STRATEGIK YONDASHUVLAR	379
Sadikov Q.M.	
СЦЕНАРНОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ ПОВЫШЕНИЯ ЭНЕРГОЭФФЕКТИВНОСТИ ОТРАСЛЕЙ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА В УСЛОВИЯХ НЕОПРЕДЕЛЁННОСТИ И СТРУКТУРНЫХ ПРЕОБРАЗОВАНИЙ	383
Муслимова Ф.С., Хашимова Н.А.	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TIBBIY XIZMATLARNI TAQDIM QILISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI	390
S.M. Raximova	
YANGI O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM MUASSASALARI AXBOROT-RESURS MARKAZLARI FAOLIYATINI STRATEGIK BOSHQARISH MODELI	395
Qurbanova Muazzam Fazliddinova	
IQTISODIYOTNING TRANSFORMATSIYALASHUVI JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASHNING TAHLILI	399
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA EKSPORTNI RAG'BATLANTIRISH MASALALARI	404
Abdug'aniyev Murodjon Shavkat o'g'li	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARNING INNOVATSION FAOLIYATINI INVESTITSİYALAR YORDAMIDA QO'LLAB-QUVVATLASH	408
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
FRANSUZ TILIDA FE'L SEMANTIKASINING KO'PMA'NOLILIK VA BIRMA'NOLILIK ASPEKTLARI	412
Jo'rayeva Malohat Muhammadovna, Bekmetova Munisa Karimbayevna	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA ASOSIY KAPITALGA KIRITILGAN INVESTISIYALARDA CHET-EL INVESTISIYASI VA KREDITLARINI ROLI	418
Sultanov Anvar Abdullaevich	
INSON QON TOMIRLARINING TARMOQLANISHINI L-SISTEMALAR ASOSIDA HOSIL QILISH ALGORITMNI ISHLAB CHIQISH	423
Boliyeva Dilrabo Nurbek qizi	
YASHIL IQTISODIYOT LOYIHALARINI MOLİYALASHTIRISHDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK (DXSH)NING AHAMIYATI	429
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	

YASHIL IQTISODIYOT LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISHDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK (DXSH)NING AHAMIYATI

Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li

Namangan davlat texnika universiteti
Menejment kafedrası dotsenti, PhD

E-mail: ahmadjon.ergashev@gmail.com

ORCID: 0009-0003-8250-1959

Annotatsiya. Maqolada yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonida davlat–xususiy sheriklik (DXSh) mexanizmlarining ahamiyati, ekologik barqarorlikni ta'minlashdagi o'rni hamda samaradorlikni oshirish omillari ilmiy jihatdan tahlil qilingan. Tadqiqot metodologiyasi sifatida adabiyotlar sharhi, taqqoslama tahlil va amaliy loyihalar asosida baholash yondashuvlaridan foydalanilgan. Tadqiqot natijalari davlat–xususiy sheriklik mexanizmlarining yashil energetikani rivojlantirish, chiqindilarni samarali boshqarish, suv resurslaridan oqilona foydalanish va ekologik infratuzilmani modernizatsiya qilishdagi muhim rolini tasdiqlaydi. Shuningdek, DXSh asosida amalga oshirilayotgan loyihalar ekologik barqarorlikni ta'minlash, investitsiya faolligini oshirish va resurs tejamkor texnologiyalarni joriy etishda samarali mexanizm ekanligi asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: yashil iqtisodiyot, davlat–xususiy sheriklik, barqaror rivojlanish, qayta tiklanuvchi energiya, ekologik infratuzilma, investitsiya hamkorligi, resurs tejamkor texnologiyalar, ekologik boshqaruv.

Abstract. This article examines the importance of Public–Private Partnership (PPP) mechanisms in the transition to a green economy, focusing on their role in ensuring environmental sustainability and enhancing implementation efficiency. The research methodology is based on a systematic literature review, comparative analysis, and evaluation of practical project experiences. The findings confirm that PPP mechanisms play a significant role in promoting renewable energy development, improving waste management systems, ensuring efficient water resource utilization, and modernizing environmental infrastructure. Furthermore, the study demonstrates that PPP-based projects serve as an effective instrument for increasing investment activity, supporting the adoption of resource-efficient technologies, and achieving sustainable environmental and economic development.

Keywords: green economy, public–private partnership, sustainable development, renewable energy, environmental infrastructure, investment cooperation, resource-efficient technologies, environmental governance.

Аннотация. В статье научно проанализировано значение механизмов государственно-частного партнёрства (ГЧП) в процессе перехода к «зелёной» экономике, их роль в обеспечении экологической устойчивости и факторы повышения эффективности. В качестве методологической основы использованы обзор научной литературы, сравнительный анализ и оценка практических проектов. Результаты исследования подтверждают, что механизмы ГЧП играют важную роль в развитии возобновляемой энергетики, эффективном управлении отходами, рациональном использовании водных ресурсов и модернизации экологической инфраструктуры. Также обосновано, что проекты, реализуемые на основе ГЧП, способствуют повышению инвестиционной активности, внедрению ресурсосберегающих технологий и обеспечению устойчивого экологического развития.

Ключевые слова: зелёная экономика, государственно-частное партнёрство, устойчивое развитие, возобновляемая энергетика, экологическая инфраструктура, инвестиционное сотрудничество, ресурсосберегающие технологии, экологическое управление.

KIRISH

Davlat–xususiy sheriklik (DXSh) mexanizmlari soʻnggi yillarda Oʻzbekiston iqtisodiy siyosatining ustuvor yoʻnalishlaridan biriga aylandi. Xususan, mamlakatda infratuzilma loyihalarini modernizatsiya qilish, davlat byudjeti yukini optimallashtirish hamda xususiy kapitalni iqtisodiyotning ustuvor tarmoqlariga jalb etish jarayonlarida DXSh muhim moliyalashtirish mexanizmi sifatida shakllanmoqda. Oʻzbekiston Respublikasining 05.2019-yildagi “Davlat-xususiy sheriklik toʻgʻrisida”gi OʻRQ-537-son¹ Qonuni hamda Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 11.09.2023-yildagi “Oʻzbekiston — 2030” strategiyasi toʻgʻrisidagi PF-158-son Farmoni² doirasida ushbu yoʻnalishni rivojlantirish boʻyicha aniq vazifalar belgilandi. Mazkur normativ-huquqiy hujjatlar davlat–xususiy sheriklik mexanizmlaridan samarali foydalanish uchun mustahkam huquqiy, tashkiliy va institutsional asos yaratdi [1].

Jahon amaliyotida davlat–xususiy sheriklik moliyalashtirish modeli infratuzilma sohasida investitsiya faolligini oshirish, davlat moliyaviy resurslaridan samarali foydalanish hamda xizmatlar sifatini yaxshilashning samarali vositalaridan biri sifatida keng qoʻllanilmoqda [2]. Xususan, Yevropa Ittifoqi davlatlari, Janubiy Koreya, Turkiya va Malayziya tajribasi DXSh mexanizmlarining energetika, transport, kommunal xizmatlar, sogʻliqni saqlash va taʼlim sohalarida infratuzilma rivojlanishini jadallashtirishga xizmat qilganini koʻrsatadi. Oʻzbekistonda ham soʻnggi yillarda davlat–xususiy sheriklik asosida qator yirik investitsiya loyihalari muvaffaqiyatli amalga oshirilmoqda. Jumladan, issiqlik elektr stansiyalari, quyosh fotoelektr stansiyalari, ichimlik suvi taʼminoti tizimlari hamda tibbiyot infratuzilmasini rivojlantirishga qaratilgan loyihalar ushbu mexanizmning amaliy samaradorligini namoyon etmoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Soʻnggi yillarda global miqyosda ekologik muammolarning dolzarbligi ortib borishi, iqlim oʻzgarishi jarayonlarining faollashuvi hamda tabiiy resurslardan samarali foydalanish zarurati davlatlardan barqaror rivojlanish strategiyalarini izchil joriy etishni talab qilmoqda. Yashil iqtisodiyot ushbu jarayonning ustuvor yoʻnalishlaridan biri hisoblanib, resurslardan oqilona va tejamkor foydalanish, qayta tiklanuvchi energiya manbalarini keng joriy etish hamda ekologik jihatdan xavfsiz ishlab chiqarish tizimlarini shakllantirishni nazarda tutadi. Davlat–xususiy sheriklik (DXSH) mexanizmi esa iqtisodiyotning turli tarmoqlarida, jumladan, ekologik loyihalarni moliyalashtirish va samarali boshqarishda muhim institutsional vosita sifatida namoyon boʻlmoqda. DXSH orqali davlat ekologik infratuzilmani rivojlantirish uchun qulay shart-sharoit yaratadi, xususiy sektor esa innovatsion texnologiyalarni joriy etish, zamonaviy boshqaruv usullarini qoʻllash va investitsiyalarni jalb etish orqali ushbu jarayonning samaradorligini oshiradi.

Yashil iqtisodiyot, barqaror rivojlanish va davlat–xususiy sheriklik mexanizmlariga oid ilmiy tadqiqotlar asosan xalqaro moliyaviy institutlar, yetakchi ilmiy markazlar va rivojlangan davlatlar tajribasiga asoslangan holda shakllangan. Jumladan, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Atrof-muhit dasturi (UNEP) va Taraqqiyot dasturi (UNDP) tomonidan tayyorlangan ilmiy hisobotlarda yashil iqtisodiyotning asosiy tamoyillari sifatida resurslardan samarali foydalanish, karbon chiqindilarini kamaytirish hamda ekotizimlarni tiklash jarayonlarida xususiy sektor investitsiyalarining muhim oʻrni alohida taʼkidlangan. Xususan, UNEPning “Financing the Green Economy” nomli hisobotida yashil loyihalarni moliyalashtirishda davlat–xususiy sheriklik modeli samarali va istiqbolli mexanizm sifatida eʼtirof etilgan.

Jahon Banki tomonidan ishlab chiqilgan “Green, Resilient, and Inclusive Development (GRID)” strategiyasida esa infratuzilmani ekologik jihatdan modernizatsiya qilish, qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirish va ekologik transport tizimlarini kengaytirishda xususiy kapital ishtirokining barqaror rivojlanishdagi muhim ahamiyati asoslab berilgan. Shu bilan birga, Iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot tashkiloti (OECD) tomonidan tayyorlangan “Financing Uzbekistan’s Green Transition” hamda “Green Growth Indicators” hisobotlarida davlat–xususiy sheriklik mexanizmlarining investitsiya samaradorligini oshirish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va iqtisodiyotning ekologik transformatsiyasini jadallashtirishdagi oʻrni ilmiy jihatdan tahlil qilingan. Ayniqsa, qayta tiklanuvchi energiya manbalari sohasida davlat–xususiy sheriklik asosidagi loyihalarning amalga oshirilishi energiya taʼminoti barqarorligini mustahkamlash bilan birga ekologik muvozanatni taʼminlashga xizmat qilishi taʼkidlangan.

Xorijiy ilmiy jurnallarda, jumladan, Journal of Cleaner Production, Renewable Energy va Sustainable Development kabi nufuzli nashrlarda eʼlon qilingan tadqiqotlarda davlat–xususiy sheriklik asosida amalga oshirilayotgan quyosh va shamol elektr stansiyalari, chiqindilarni qayta ishlash tizimlari hamda suv resurslarini boshqarish loyihalari keng oʻrganilgan. Mazkur ilmiy izlanishlar natijalari shuni koʻrsatadiki, xususiy sektorning innovatsion salohiyati va davlat tomonidan yaratilgan institutsional va huquqiy kafolatlar uygʻunligi “yashil” loyihalarning iqtisodiy va ekologik samaradorligini sezilarli darajada oshirishga xizmat qiladi.

1 <https://lex.uz/ru/docs/-4329270>

2 <https://lex.uz/docs/-6600413>

O'zbekiston va Markaziy Osiyo mintaqasida ushbu yo'nalishdagi ilmiy izlanishlar so'nggi yillarda sezilarli darajada faollashib borayotgan bo'lsa-da, mazkur mavzu hali to'liq va kompleks ravishda o'rganib chiqilmagan. Shu bilan birga, mavjud ilmiy tadqiqotlarda davlat–xususiy sheriklikning mamlakat iqtisodiyoti va yashil rivojlanish strategiyasidagi o'rni tobora kengroq yoritilmoqda.

Mahalliy ilmiy izlanishlarda davlat–xususiy sheriklikning ekologik infratuzilmani rivojlantirishdagi imkoniyatlari, “yashil energetika” loyihalarini moliyalashtirishdagi ustunliklari hamda ekologik barqarorlikni ta'minlashdagi ahamiyati ilmiy nuqtai nazardan asoslab berilgan. Jumladan, mahalliy olimlar tomonidan qayta tiklanuvchi energiya manbalarini keng joriy etish, energiya tejamkor texnologiyalarni rivojlantirish va chiqindilarni qayta ishlash tizimini modernizatsiya qilish jarayonlarida xususiy sektor ishtirokining muhimligi alohida ta'kidlangan.

Shuningdek, O'zbekiston Respublikasining “Yashil iqtisodiyotga o'tish strategiyasi – 2030” dasturi, Iqtisodiy tadqiqotlar markazi hamda Energetika vazirligi tomonidan e'lon qilingan tahliliy materiallarda davlat–xususiy sheriklik mexanizmlarining investitsiya jozibadorligini oshirish, innovatsion texnologiyalarni jalb etish va ekologik loyihalarni jadallashtirishdagi muhim roli asoslab berilgan. Ayniqsa, O'zbekiston tajribasida quyosh va shamol elektr stansiyalarining Masdar va ACWA Power kabi yirik xalqaro kompaniyalar bilan hamkorlikda davlat–xususiy sheriklik modeli asosida amalga oshirilayotgani ushbu mexanizmning amaliy samaradorligini tasdiqlovchi muhim tajriba sifatida ilmiy adabiyotlarda alohida qayd etilmoqda.

Umuman olganda, O'zbekiston sharoitida davlat–xususiy sheriklik modeli “yashil energetika”, chiqindilarni boshqarish, suv resurslarini samarali boshqarish va ekologik transport infratuzilmasini rivojlantirish kabi ustuvor yo'nalishlarda yuqori rivojlanish salohiyatiga ega. Mazkur mexanizmning samaradorligi esa barqaror huquqiy muhit, investitsion jozibadorlik va institutsional rivojlanish darajasi bilan chambarchas bog'liq ekanligi ilmiy tadqiqotlarda asoslab berilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda ilmiy bilishning umumiy va maxsus usullaridan kompleks tarzda foydalanildi. Jumladan, tahlil va sintez usullari orqali yashil iqtisodiyot loyihalarini moliyalashtirish mexanizmlari hamda davlat–xususiy sheriklikning ushbu jarayondagi o'rni va ahamiyati o'rganildi. Taqqoslash usuli yordamida turli mamlakatlarda davlat–xususiy sheriklik asosida amalga oshirilgan yashil loyihalarining amaliy tajribasi tahlil qilindi va ularning samaradorlik darajasi baholandi.

Statistik ma'lumotlarni o'rganish, tizimlashtirish va guruhlash usullari orqali davlat–xususiy sheriklik mexanizmlarining investitsiyalar hajmi, ularning tarkibi va iqtisodiy samaradorlik ko'rsatkichlariga ta'siri aniqlashtirildi. Shuningdek, mantiqiy tahlil, induksiya va deduksiya usullari asosida olingan natijalar umumlashtirildi hamda yashil iqtisodiyot sharoitida davlat–xususiy sheriklik mexanizmlarini takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan xulosalar va amaliy takliflar ishlab chiqildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Adabiyotlar tahlili hamda amaliy loyihalar natijalarini o'rganish shuni ko'rsatdiki, O'zbekiston va boshqa qator davlatlarda qayta tiklanuvchi energiya manbalari, xususan, quyosh va shamol energetikasi sohasidagi yirik investitsion loyihalarining aksariyati davlat–xususiy sheriklik (DXSH) modeli asosida amalga oshirilmoqda.

O'tkazilgan tadqiqot natijalari quyidagi muhim jihatlarni tasdiqlaydi:

- DXSH asosida amalga oshirilgan loyihalar energiya ishlab chiqarish manbalarini diversifikatsiya qilish imkonini yaratadi;
- mazkur loyihalar uglerod chiqindilarining kamayishiga bevosita ijobiy ta'sir ko'rsatadi;
- xususiy sektor ishtiroki natijasida innovatsion va energiya tejamkor texnologiyalarni joriy etish jarayoni sezilarli darajada jadallashadi.

Mazkur jarayon O'zbekiston Respublikasining 2030-yilgacha qayta tiklanuvchi energiya manbalari ulushini 40–45 foizga yetkazish bo'yicha strategik maqsadlarini amalga oshirishda muhim omil sifatida namoyon bo'lmoqda.

Shuningdek, chiqindilarni boshqarish, ichimlik suvi ta'minoti hamda oqova suvlarni tozalash kabi sohalarida xususiy sektor ishtirokining kengayishi xizmatlar sifatining oshishiga, ekologik talablarga mos zamonaviy texnologiyalarni joriy etishga, davlat xarajatlarini optimallashtirishga hamda atrof-muhitga salbiy ta'sirni kamaytirishga ijobiy hissa qo'shmoqda. Jumladan, Toshkent va Namangan viloyatlarida chiqindilarni qayta ishlash va suv tozalash infratuzilmasini rivojlantirishga qaratilgan DXSH loyihalarini ekologik barqarorlikni ta'minlashda samarali natijalar bermoqda. Ushbu natijalar Janubiy Koreya, Turkiya va Birlashgan Arab Amirliklari tajribasi bilan uyg'un holda rivojlanayotganini ko'rsatadi.

Tadqiqot natijalari DXSH mexanizmining yashil iqtisodiyotga o'tishdagi ahamiyatini quyidagi asosiy yo'nalishlar bo'yicha tasdiqladi:

– DXSH asosida barpo etilgan quyosh va shamol elektr stansiyalari qayta tiklanuvchi energiya ulushining oshishiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, xususiy investorlar ishtiroki loyihalarda zamonaviy, energiya tejamkor texnologiyalarning qo'llanilishini ta'minlaydi;

– DXSH asosida tashkil etilgan chiqindilarni qayta ishlash korxonalari ekologik barqarorlikni mustahkamlash, resurslardan samarali foydalanish va qayta ishlash ulushini oshirish imkonini yaratmoqda;

– suv xo'jaligi infratuzilmasini modernizatsiya qilish va oqova suvlarni tozalash tizimlarini rivojlantirishda DXSH modeli moliyaviy samaradorlikni oshirish bilan birga davlat byudjeti yukini optimallashtirishga xizmat qilmoqda;

– xususiy sektor tomonidan innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish ekologik transport infratuzilmasi, yashil qurilish va energiya samarador binolar qurilishi sur'atlarini sezilarli darajada tezlashtirmoqda.

O'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, davlat–xususiy sheriklik mexanizmi yashil iqtisodiyot rivoji uchun muhim iqtisodiy va institutsional imkoniyatlarni yaratadi. Shu bilan birga, mazkur jarayonning samaradorligi bir qator omillarga bog'liq. Xususan:

– huquqiy-institutsional bazani yanada takomillashtirish zarurati mavjud bo'lgan sharoitlarda loyihalarni amalga oshirish samaradorligini oshirish imkoniyatlari yanada kengayadi;

– moliyalashtirish manbalarini diversifikatsiya qilish ekologik loyihalarni amalga oshirish ko'lamini kengaytirishga xizmat qiladi;

– yashil loyihalarning uzoq muddatli iqtisodiy samaradorligini hisobga olgan holda investitsiya mexanizmlarini takomillashtirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Shu bilan birga, davlat tomonidan yaratilayotgan qulay institutsional muhit, soliq rag'batlari, investitsion kafolatlar va samarali monitoring mexanizmlarining joriy etilishi davlat–xususiy sheriklik modelining ekologik barqaror rivojlanishni ta'minlashdagi samaradorligini yanada oshirishga xizmat qilmoqda.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan ilmiy tadqiqot natijalariga ko'ra, davlat–xususiy sheriklik (DXSH) mexanizmi yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonini jadallashtirish va barqaror rivojlanishni ta'minlashda muhim institutsional hamda moliyaviy vosita sifatida namoyon bo'lmoqda. Xususan, DXSH modeli qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirish, chiqindilarni samarali boshqarish, suv resurslaridan oqilona foydalanish hamda ekologik infratuzilmani modernizatsiya qilishda samarali mexanizm hisoblanadi. Mazkur mexanizm orqali davlat va xususiy sektor resurslarining uyg'unlashuvi innovatsion texnologiyalarni joriy etish, investitsiya faolligini oshirish va ekologik barqarorlikni mustahkamlash imkonini bermoqda.

Tadqiqot natijalaridan kelib chiqib, davlat–xususiy sheriklik tizimini yanada takomillashtirish va uning yashil iqtisodiyot rivojidagi samaradorligini oshirish maqsadida quyidagi ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqildi:

ekologik yo'naltirilgan loyihalarni rag'batlantirish maqsadida soliq imtiyozlari va davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini yanada rivojlantirish;

– xususiy sektor ishtirokini kengaytirish uchun tender jarayonlarining shaffofligi va samaradorligini oshirish, investitsiya muhitining jozibadorligini kuchaytirish;

– yashil va energiya tejamkor texnologiyalar transferini rag'batlantirish orqali innovatsion rivojlanishni qo'llab-quvvatlash;

– DXSH loyihalarining samaradorligini oshirish maqsadida monitoring va baholash tizimini ilg'or xalqaro standartlar asosida takomillashtirish.

Umuman olganda, davlat va xususiy sektor o'rtasidagi samarali hamkorlik mexanizmlarini rivojlantirish yashil iqtisodiyotga o'tishni jadallashtirish, ekologik barqarorlikni mustahkamlash hamda milliy iqtisodiyotning uzoq muddatli barqaror rivojlanishini ta'minlashda muhim omil hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasining 05.2019-yildagi "Davlat-xususiy sheriklik to'g'risida"gi O'RQ-537-son Qonuni <https://lex.uz/ru/docs/-4329270>
2. Ministry of Economy and Finance of the Republic of Uzbekistan. Public–Private Partnership Development Report 2022–2024. – Tashkent, 2024.
3. Asian Development Bank (ADB). PPP Operational Framework for Central Asia. – Manila: ADB, 2021.
4. World Bank. Private Participation in Infrastructure (PPI) Database. – Washington, D.C.: World Bank, 2023.
5. Yescombe, E. R. Public–Private Partnerships: Principles of Policy and Finance. – London: Elsevier, 2018.
6. Grimsey, D., Lewis, M. Public–Private Partnerships and the Public Sector. – Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2020.
7. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Risk Management in PPP Projects: Guidelines for Emerging Economies. – Paris: OECD Publishing, 2022.
8. O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi. Hududlar bo'yicha kichik biznes rivoji: statistik to'plam. – Namangan viloyati, 2022–2024.

9. Abdug'afforov, A. O'zbekiston sharoitida DXSH mexanizmlarining rivojlanish dinamikasi. – Iqtisod va ta'lim jurnali, 2023, № 4, 55–62-betlar.
10. Rustamov, B. Infratuzilmaviy loyihalarda moliyaviy risklarni baholash metodlari. – Toshkent: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti nashriyoti, 2021.
11. European Investment Bank (EIB). PPP Risk Allocation and Bankability Guide. – Luxembourg: EIB, 2020.
12. United Nations ESCAP. Infrastructure Financing and PPP Models in Asia. – Bangkok: United Nations ESCAP, 2023.
13. Kattabekov, N. Davlat va xususiy sektor o'rtasidagi sheriklikning iqtisodiy mexanizmlari. – Moliyaviy tahlil jurnali, 2022, № 2, 33–41-betlar.
14. International Finance Corporation (IFC). PPP Tools and Techniques for Transition Economies. – Washington, D.C.: IFC, 2022.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100